Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025-2028

Kaukajärven koulu

Vuodet: 2025 - 2028

Sisällysluettelo

1. Yleiset tavoitteet

- 1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- 1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen
- 1.3. Pedagoginen toiminta
- 1.4. Vuorovaikutus ja viestintä
- 1.5. Turvallisemman tilan periaatteet
- 1.6. Syrjinnän vastainen työ
- 1.7. Koulun esteettömyystiedot

2. Selvitys

- 2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena
- 2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

- 3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet
- 3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma
- 3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi
- 3.4. Suunnitelman päivittäminen
- 3.5. Suunnitelman hyväksyminen

1. Yleiset tavoitteet

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitokset laativat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- *selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta*
- *tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi*
- *arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.*

Yhdenvertaisuuslain mukaan:

- *koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan*
- *ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.*

Tampereen perusopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu kaupungin vuoden 2023 alussa julkaistuun, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakeihin pohjautuvaan toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan:
Tampereen kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Suunnitelmaa tehdessä voidaan käyttää OPH:n Sanoista tekoihin-opasta.

1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämän suunnitelman tavoitteena on tukea opetushenkilöstöä oppilaiden rakentavassa vastuuttamisessa ja osallistamisessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Oppilaita ohjataan käyttäytymään ja kohtaamaan kouluyhteisönsä jäsenet kaikkia kunnioittavasti. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat koko kouluyhteisön yhteinen asia. Suunnitelman avulla halutaan luoda fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja hyväksyvä oppimis- ja opetusympäristö, jossa lähtökohtana ovat syrjimättömyys, kohteliaisuus ja huomaavaisuus.

Sekä yhdenvertaisuus-, että tasa-arvolakien tarkoitus on turvata kaikkien oikeus olla oma itsensä ja poistaa syrjinnästä johtuvaa eriarvoisuutta.
Yhdenvertaisuuslaki
Tasa-arvolaki
Kummastakin laista nousevat syrjintäperusteet ovat:

- sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti
- ikä
- alkuperä, kansalaisuus
- kieli
- uskonto, vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet, varallisuus
- terveydentila
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy mm. kehon koko, pukeutuminen, nepsy-oppilaat

1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Koulun henkilöstö pohtii omia arvoja ja asenteitaan suhteessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteisiin. Tähän liittyen henkilöstö voi suorittaa Lasten oikeuksien verkkokoulutuksen (60-90min):
  Lapsen oikeudet

1.3. Pedagoginen toiminta

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Opetuskäytännöt kannustavat oppilaita normitietoiseen ajatteluun sekä toimimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kaikkien luokka-asteiden oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Opetus ja oppimisen tuki toteutetaan tasapuolisesti.
- Arviointi on oikeudenmukaista.
- Oppilasvalinnoissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatetta.

1.4. Vuorovaikutus ja viestintä

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Koulussa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti.
- Oppilaat ja henkilökunta saavat käyttää itse toivottua nimeä (kutsuma- tai lempinimeä) ja tulla kohdatuksi itse ilmoitetun sukupuoli-identiteetin mukaisesti.
- Koulun verkkosivut ja muu viestintä on kaikkien saavutettavissa, ja siinä kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja ei-stereotyyppiseen ilmaisuun. Myös selkokielisyyteen kiinnitetään huomiota.
- Käännätetään tarpeen mukaan tietoa palveluista englannin kielelle sekä suurimmille kieliryhmille.
- Koululla on järjestelmiä ja tukitoimia, joilla varmistetaan, että oppilas ja huoltajat voivat kommunikoida ja antaa palautetta huolimatta kielitaidosta tai kulttuuritaustasta.

1.5. Turvallisemman tilan periaatteet

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- *Opettajat/luokanohjaajat laativat luokkakohtaisesti Turvallisemman tilan periaatteet oppilaiden kanssa. Turvallisemman tilan Word-pohja ja kaupungin yleiset ohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus [Turvallisemman tilan periaatteet]*
- *Oppilaat tuntevat Someturvan ja osaavat käyttää sitä.*
- *Koulusta on luotu oppimis- ja opetusympäristö, jossa toteutuvat tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen. Koulun fyysinen ja sosiaalinen ympäristö on turvallinen ja syrjimätön sekä oppilaan että henkilökunnan itsemäärittelyä kunnioittava (myös mm. WC:t ja pukeutumistilat, ryhmäjaot, liikuntatunnit).*

Kaukajärven koulussa noudatetaan kaupungin yleisiä ohjeita turvallisemman tilan periaatteista. Jokaisessa luokassa on esillä turvallisemman tilan periaatteet. Alakoulussa turvallisemman tilan periaatteista keskustellaan ympäristöopin oppitunnilla ja yläkoulussa luokanohjaajan tunnilla.

Radikalisoituminen ja ääriliikkeet - oppitunti toteutetaan viikolla 51 6. - 9. luokkalaisille.

1.6. Syrjinnän vastainen työ

Tampereella toimii Syrjinnänvastainen työryhmä. Työryhmä suosittelee kouluille toimenpiteitä rasismin ja syrjinnän torjumiseksi.

Toimenpide-ehdotukset kouluille

Rasisminvastaista viikkoa (vko 12) vietetään ja huomioidaan Kaukajärven koululla vuosittain.

Kaukajärven koulu on ProKoulu. Koulumme arvot ovat YHTEISPELI, ILO ja RAUHA. Yhteispelin ja rauhan osalta käyttäytymisodotukset ja myönteisen käyttäytymisen palkitseminen tulevat torjumaan myös syrjintää ja rasismia.

ProKoulu-toimintamallin suurista sanoista käydään yhteistä keskustelua. Säännöllinen keskustelu luokanopettajien/luokanohjaajien johdolla lukuvuoden aikana sekä johdonmukainen takaavat puuttumisen rasistiseen puheeseen.

1.7. Koulun esteettömyystiedot

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

2. Selvitys

Selvitys on tasa-arvolain vaatima suunnittelun ensimmäinen vaihe, jonka aikana selvitetään toimipaikan tasa-arvotilannetta. Selvitys toimii pohjana, kun mietitään koulun kehittämistarpeita. Selvityksessä voi käyttää apuna keskusteluja ja erilaisia havainnointimenetelmiä. Oppilaiden näkökulmien ja mielipiteiden kartoitus on selvitystyön pohjana.

2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena

Suunnitelman pohjana käytetään aina nykytilan arviointia.

Nykytilan arviointiin on tulossa syksyllä 2025 uusi työkalu, jolla voidaan henkilöstön keskuudessa arvioida koulun tämänhetkistä tasa-arvotilannetta. Rehtori-Teamsista kannattaa tutustua Power BI-raporttiin Ajatuksia koulusta-kyselyn tuloksiin.

Selvityksen tekemisestä ja suunnittelun keinoista voi lukea lisää OPH:n Sanoista tekoihin-oppaasta.

Kouluterveyskysely ja yhdenvertaisuuskysely ovat pakollisia selvitystyön osia.

- Koulut voivat päättää itse yhdenvertaisuuskyselyn sisällöstä ja mallista. Apuna voi käyttää mallipohjaa (kopioi ja muokkaa omalle koululle sopivaksi):
  Mallipohja
- OPH:n yhdenvertaisuusbingo oppilaiden kanssa toteutettavaksi ja henkilökuntakeskustelun pohjaksi:
  yhdenvertaisuusbingo
- Pienille koululaisille kyselyn voi toteuttaa opettajajohtoisesti keskustellen esimerkiksi kuvapankkikuvien avulla. Tällöin opettaja/ohjaaja kirjaa keskustelusta syntyneet mielipiteet ja käsitykset.
  Maailmankoulun kuvapankkikuvat
- THL:n kouluterveyskysely toteutetaan 4., 5., 8. ja 9. luokkien oppilaille. Koulut päättävät, miten niistä kerättyä tietoa käytetään apuna tämän suunnitelman laatimisessa.

2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen. Tässä osassa kuvataan, ***miten*** *nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset.*

Kaukajärven koulun 5-9. lk oppilaille on teetetty Yhdenvertaisuus-kysely lukuvuonna 2025-2026. N. 80 % ei ole kokenut nimittelyä tai loukkaavaa käytöstä itseään kohtaan oppitunneilla tai välitunneilla. Kuitenkin 70% kyselyyn vastanneista on kuullut, että muita oppilaita haukutaan kulttuurin, uskonnon tai kielen takia. 87% vastanneista kokee, että oppilaiden sukupuoli vaikuttaa arviointiin. Lisäksi 14% ei ole aikuista, joka rohkaisee ja kannustaa toteuttamaan haaveita ja unelmia. Näihin täytyy siis jatkossa kiinnittää huomiota.

Kaukajärven koulussa oppilaat vastaavat vuosittain Miten meillä menee? -kyselyyn.

Kouluterveyskyselyyn osallistutaan joka toinen vuosi maalis-huhtikuussa.

Kuntakohtainen hyvinvointikysely on lukuvuosittain 3. ja 7. luokille.

Kouluterveyskyselyn mukaan alakoulussa oppilaat liikkuvat aktiivisemmin ja kokevat voivansa osallistua koulun asioiden suunnitteluun. Pojat viihtyvät koulussa aiempaa paremmin. Alakoulun tuloksien perusteella oppilaiden hyvinvointiin täytyy kiinnittää entistä enemmän huomiota, koska oppilaiden tyytyväisyys elämäänsä ja turvallisuuden tunteen kokemukset ovat heikentyneet.

Yläkoulun oppilaista yli puolet kokee innostusta koulutyöskentelystä ja viihtyy koulussa. Oppilaiden kokemus omasta terveydentilastaan on laskenut ja ahdistuneisuuden kokemukset ovat lisääntyneet.

Kouluterveyskyselyn ja Miten meillä menee - kyselyn tulosten perusteella kouluun kiinnittymiseen liittyvien toimien lisääminen varsinkin alakoulun puolella on tarpeellista. Kouluun kiinnittyminen alakoulussa tukee myös yläkoulussa koulunkäyntiä.

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

Tehdyn selvityksen (nykytilan kartoitus) pohjalta tehdyn suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain osana lukuvuoden arviointia. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle. Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Kartoituksen tulosten (kyselyt, tilastot) läpikäyminen ja jatkotoimenpiteistä sekä kehittämiskohteista sopiminen.

- *Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisessä havaitut koulun vahvuudet ja puutteet.*

Kaukajärven koulu on Pro-koulu, jonka toimintaa ohjaaviksi arvoiksi on yhdessä sovittu ilo, rauha ja yhteispeli. Koko kouluyhteisö pyrkii edistämään näitä arvoja kouluarjessa. Arvojemme mukaisesti vahvistamme hyvää käytöstä.

Monikielisten oppilaiden integroitumista kouluyhteisöön ja oman identiteetin vahvistumista tuetaan tuomalla esiin koulumme eri kulttuuritaustoja mm. YK-päivänä. Vahvasti koulun kanssa yhteistyössä toimii monikulttuurinen sosiaalityöntekijä ennalta ehkäisevästi.

Eri kulttuurien ja uskontojen tärkeitä juhlia tuodaan näkyviksi oppilaille mm. oppilaiden suunnittelemissa päivänavauksissa. Eri oppiaineiden oppitunneilla käsitellään teemoja opetussuunnitelman mukaisesti ja oppilaskuntatoiminta tukee oppilaiden osallisuutta koulun toimintaan.

Kieku- ja kietu-opettajat sekä kaikkien opettajien kielitietoinen opetus tukevat eri kulttuuritaustoista tulevien oppilaiden kiinnittymistä koulun arkeen.

Koulun tiedotuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan selkokielistä ja oppilaan äidinkielelle käännettyä materiaalia. Henkilökunnalla on mahdollisuus käyttää Blitz salamatulkkauspalvelua.

Rasismin vastainen työ on jatkuvaa mm. rasismin vastaiset työpajat ja kulttuuripäivä. Oppilaita kannustetaan olemaan ylpeitä omista kulttuuritaustoistaan. Koulun aikuiset puuttuvat epäasialliseen käytökseen.

Keväällä 2024 kaikki opettajat osallistuivat Lapsen oikeudet verkkokoulutukseen. Joka syksy vietetään Lapsen oikeuksien viikkoa.

Oppilaiden luokkasijoittelu tehdään pedagogisin perustein lähikouluperiaatteen mukaisesti. Jokaisella oppilaalla on oikeus tarvitsemaansa tukeen ja ohjaukseen sekä turvalliseen koulupäivään. Kouluvalmentajat ja nuorisotyöntekijät pitävät ryhmäytymisiä 7. ja 8. luokkalaisille.

3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma

Suunnitelmasta on käytävä ilmi vastuuhenkilöt, sovittujen toimenpiteiden toteutusaikataulu ja suunnitelman voimassaoloaika. Suunnitelmaan kirjataan, miten oppilaat ja henkilöstö osallistetaan kehittämistoimenpiteitä valittaessa ja miten suunnitelmasta tiedotetaan. Seurannalle on sovittava mittarit ja tavat, joilla vaikuttavuutta arvioidaan sekä näille aikataulu.

Aihe	**Sovitut asiat**
Aikataulut	4.12. mennessä syksyn osalta ja 20.5. kevään osalta
Vastuuhenkilöt	rehtori ja johtotiimi
Seurantasuunnitelma (mahdolliset mittarit, vastuut, tavat)	Koulun sisällä tehtävä itsearviointi
Oppilaiden osallistaminen	Oppilaskunnan hallitukset
Tiedottaminen	Henkilöstöä kokouksissa, oppilaita luokanohjaajien varteissa ja luokanopettajien oppitunneilla sekä huoltajia Wilman kautta

3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi

Väliarviointi lukuvuosisuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Voimassaoloajan päätyttyä tehdään kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan toimenpiteiden tuloksellisuutta:

- *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena.*

Kaukajärven koulussa on hyvin toteutetut toimintamallit oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Kaikenlaiseen kiusaamiseen puututaan herkästi.

Suunnitelmaan kuuluvat kyselyt oppilaiden arjesta tarjoavat jatkuvaa palautetta tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimivuudesta. Kyselyvastauksissa on tullut esille, että rasisminvastaista työtä täytyy vielä kehittää. ProKouluna toimiminen ja hyvän käytöksen palkitseminen on lisännyt toisia kunnioittavaa käytöstä.

Opettajat ovat hyödyntäneet tulkkauspalveluita. Koteja on tiedotettu kaupungin yhteisistä monikielisistä vanhempainilloista eri kielillä.

Monikulttuurisuus on näkynyt esimerkiksi päivänavauksissa.

3.4. Suunnitelman päivittäminen

Suunnitelma on voimassa enintään kolme vuotta. Sitä tarkastellaan henkilöstön kanssa vuosittain ja tehdään tarvittavat päivitykset. Tarvittaessa nykytilanne kartoitetaan uudelleen kolmea vuotta tiheämmin. Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita ja huoltajia.

Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Perusopetuslain (1090/2024) ja Vammaispalvelulain (675/2023) muutokset.

Päivämäärä: 2026-11-02

Suunnitelma tarkistetaan kolmen vuoden välein.

3.5. Suunnitelman hyväksyminen

Päivämäärä: 2026-11-05

Suunnitelma käydään läpi lukuvuosisuunnitelman kanssa vuosittain.